

PRIJEDLOG ZAKONA O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o zaštiti i spašavanju sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA ZAKONOM TREBA UREDITI TE POSLJEDICE KOJE ĆE NASTATI DONOŠENJEM ZAKONA

Sustav zaštite i spašavanja civilnog stanovništva od katastrofa nastao je na temeljima iskustava iz I. svjetskog rata, a prvotna je svrha bila zaštita civilnog stanovništva od bojnih otrova i mogućih ratnih ugrožavanja civilnog stanovništva od strane zrakoplova. Paralelno s razvojem ratnih tehnika nestala je crta bojišnice, a time je neposredno ugroženo postalo i civilno stanovništvo. Zbog toga su se razvijale ideje o potrebi sustavnog djelovanja u prevenciji, zaštiti i spašavanju, kroz organiziranje civilne zaštite.

U Republici Hrvatskoj, kao normativni temelj civilne zaštite, do 1994. godine, primjenjivao se Zakon o općenarodnoj obrani, koji je civilnu zaštitu temeljio na masovnom sudjelovanju civilnog stanovništva u zaštiti od prvenstveno ratnih djelovanja.

Sustav civilne zaštite je 01. siječnja 1994. godine prešao iz Ministarstva obrane Republike Hrvatske u Ministarstvo unutarnjih poslova. Cilj je bio promijeniti sustav zaštite i spašavanja kako bi se moglo učinkovito reagirati na sve vrste opasnosti koje ugrožavaju modernu ljudsku zajednicu (zemljotresi, poplave, veliki šumski požari, industrijske nesreće u postrojenjima koja skladište ili u tehnološkom procesu rabe opasne tvari koje mogu ugroziti i širu okolinu, velike prometne nesreće, zagađenja okoliša i drugo).

Jedan od najvećih nedostataka postojećeg sustava u praksi je pitanje nadležnosti različitih državnih tijela za vrijeme katastrofa, s obzirom da su različita ministarstva neposredno nadležna za pojedina područja (more i površine rijeka i jezera, zračni prostor i prometnice, industrijska postrojenja, poljoprivredne i šumske površine i sl.), a katastrofe su događaji koji uvelike premašuju nadležnosti i mogućnosti samo jednog segmenta.

Katastrofe zahtijevaju složene, ali istovremeno međusobno povezane i usklađene aktivnosti ukupnih snaga kojima raspolaže zajednica te, ponekad, i pomoć međunarodnih snaga. Sukladno rečenom, neophodno je, a to ujedno i jest zadaća ovog Zakona, stvoriti pravni temelj za usklađeno djelovanje svih sudionika zaštite i spašavanja u katastrofama.

Ovim Zakonom sve se sastavnice, čija je redovna djelatnost vezana uz zaštitu i spašavanje, tijekom provođenja aktivnosti zaštite i spašavanja kod katastrofa i većih nesreća povezuju u jedinstveni sustav, te se uređuju nadležnosti u rukovođenju i usklađivanju.

Potrebno je naglasiti da se ovim Zakonom ne zadire u nadležnosti postojećih državnih tijela i drugih pravnih subjekata kojima je redovna djelatnost vezana uz prevenciju i djelovanje u zaštiti i spašavanju, već je namjera koordinirati sve potrebne aktivnosti u slučaju nastanka katastrofa i većih nesreća.

U bitnome, predloženim Zakonom uređuju se slijedeća pitanja:

- značenje pojmova vezanih uz zaštitu i spašavanje,
- temeljne zadaće sustava zaštite i spašavanja, u katastrofama i većim nesrećama,
- operativne snage sustava zaštite i spašavanja u katastrofama i većim nesrećama,
- prava i obveze, školovanje, osposobljavanje i usavršavanje sudionika zaštite spašavanja u katastrofama i većim nesrećama,
- zadaće tijela za rukovođenje i koordiniranje zaštitom i spašavanjem u katastrofama i većim nesrećama,
- djelovanje operativno-komunikacijskog centra u svim hitnim situacijama,
- planiranje u sustavu zaštite i spašavanja u katastrofama i većim nesrećama i propisivanje standardnih operativnih postupaka,
- međunarodna suradnja u području zaštite i spašavanja,
- financiranje,
- nadzor nad provedbom zakona,

Ustroj Državne uprave za zaštitu i spašavanje, kao tijela zaduženog za rukovođenje i koordiniranje svih aktivnosti u katastrofama i većim nesrećama, uredit će Vlada Republike Hrvatske svojom Uredbom. Međutim, zbog obavljanja određenih poslova, a koji se odnose prvenstveno na koordiniranje djelovanja svih hitnih službi u svim hitnim situacijama, posebno je naglašeno djelovanje operativno-komunikacijskog centra u svim hitnim situacijama ("Centra 112").

Bitno je naglasiti da će se "Centar 112" razviti preustrojem dosadašnjeg Centra motrenja i obavješćivanja, sa zadaćom praćenja, prikupljanja, objedinjavanja i raščlanjivanja podataka o opasnostima i mogućim posljedicama od nastanka prirodnih i tehničko tehnoloških katastrofa. To je bitna pretpostavka za otvorenost službe svim građanima, svim pravnim osobama i svim službama i tijelima državne vlasti, što podrazumijeva i dostupnost informacija potrebnih za pravovremeno djelovanje. Time služba postaje servis koji je neophodan za provođenje mjera samozaštite, uzajamne zaštite i, sukladno potrebi, profesionalne zaštite i spašavanja.

Sukladno Europskoj konvenciji o broju 112, Republika Hrvatska će, kao i članice Europske unije, uvesti jedinstveni besplatni telefonski pozivni broj 112.

S obzirom da je Zakonom o obrani utvrđena i obveza sudjelovanja u civilnoj zaštiti, a u tom je Zakonu utvrđeno i to da će se spomenuta obveza propisati posebnim zakonom, te s obzirom da u Zakonu o obrani nije bila propisana mogućnost obveze sudjelovanja u pričuvnim motrilačkim i postrojbama za uzbunjivanje, ovim se Zakonom propisuje da se dužnost pripadnika pričuvnih motrilačkih postaja i pripadnika pričuvnih postrojbi za uzbunjivanje smatra dužnošću u civilnoj zaštiti.

Ovim Zakonom se također precizno razgraničavaju područja nadležnosti reagiranja na ugroze, od lokalne i područne (regionalne) samouprave, do razine države. Težište reagiranja i odgovornosti stavlja se na lokalne i regionalne vlasti, a tek u situacijama katastrofa i većih nesreća država preuzima punu odgovornost za rješavanje situacije.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Prije svega, valja općenito konstatirati kako je nemoguće potpuno precizno utvrditi visinu potrebnih sredstava za provedbu ovoga Zakona, s obzirom na prirodu djelatnosti Državne uprave za zaštitu i spašavanje te angažiranje svih sudionika u sustavu zaštite i spašavanja. Naime, Državna uprava za zaštitu i spašavanje djeluje u katastrofama i većim nesrećama, dakle u situacijama kada redovite snage nisu u stanju spriječiti prijeteću opasnost od nastanka katastrofe ili otkloniti njene posljedice. Broj i opseg takvih događaja nije moguće precizno planirati.

Moguće je, međutim, navesti okvirne podatke o financijskim sredstvima potrebnim za redovito funkcioniranje Državne uprave za zaštitu i spašavanje, na temelju pretpostavljenog broja zaposlenika, tehničkog opremanja te izvršenja obveza propisanih Zakonom.

1. Provedba Zakona na državnoj razini

Pod pretpostavkom da će Državna uprava preuzeti cca. 300 zaposlenika MUP-a koji obavljaju poslove vatrogastva, inspekcije vatrogasnih postrojbi te poslove civilne zaštite, kao i cca. 510 zaposlenika MORH-a (Službe motrenja i obavješćivanja), a sukladno preuzetim obvezama i zajedničkim poslovima koji će se obavljati na razini Državne uprave i određeni broj državnih službenika i namještenika koji sada rade na tim poslovima, bit će potrebno osigurati 80.000.000,00 kn za njihove plaće, doprinose, materijalne troškove i sl.

Pri tome treba naglasiti da su navedena sredstva i do sada osiguravana u Državnom proračunu, ali na razdjelima MUP-a i MORH-a, te je riječ o sredstvima koje treba redistribuirati.

Međutim, procjenjujemo da će u narednom srednjoročnom razdoblju biti potrebno osigurati i dopunska financijska sredstva u iznosu od 91.000.000,00 kuna i to za tehnološko unaprjeđivanje rada operativno-komunikacijskog centra za katastrofe i hitne slučajeve (Centar 112) i za nabavu neophodne opreme i sredstava za zbrinjavanje ugroženog i stradalog stanovništva, te za adaptaciju objekata Državne uprave za zaštitu i spašavanje

Dosadašnji centri motrenja i obavješćivanja, koji će preustrojem i modernizacijom biti ustrojeni kao centar 112 (te će biti jedinstveni operativno-komunikacijski centar za sve hitne službe) zastarjeli su i neadekvatno opremljeni za buduće zadaće. Obzirom da je ustrojavanje centra 112 obveza koju Republika Hrvatska mora izvršiti u procesu pridruživanja EU, neophodno je izvršiti nabavku opreme koja bi funkcionalno odgovarala potrebama takvog centra.

Ulaganje u opremu i sredstva za zbrinjavanje jest najnužnije ulaganje za početno opremanje i stvaranje materijalnih pretpostavki za postupanje u situacijama kada određeni broj stanovništva ostane bez krova nad glavom i bez mogućnosti da se samostalno zbrine i skrbi za svoje temeljne potrebe.

Također, obzirom da je Državna uprava nova upravna organizacija, objekte koje će ona koristiti bit će potrebno prilagoditi za funkcionalne potrebe jedne takve uprave.

Napominjemo da će se realizacija navedenih projekata, koji se odnose na tehnološko unaprjeđivanje rada operativno-komunikacijskog centra 112, nabavu opreme i sredstava za zbrinjavanje te adaptaciju objekata Uprave, provoditi po fazama i prioritetima, a sukladno financijskim mogućnostima, kako slijedi:

NAMJENA	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	UKUPNO
Tehnološko unaprjeđenje centara 112	15.000.000	15.000.000	15.000.000	15.000.000	10.000.000	70.000.000
Oprema i sredstva za zbrinjavanje	2.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	6.000.000
Adaptacija objekata Uprave	8.000.000	7.000.000	-	-	-	15.000.000
	25.000.000	23.000.000	16.000.000	16.000.000	11.000.000	91.000.000

2. Provedba Zakona na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini

Potrebno je posebno istaknuti da provedba ovoga Zakona ne nameće nove obveze vezane uz osiguravanje financijskih sredstava u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Naime, navedeni pravni subjekti bili su dužni i prema pozitivnim propisima (sukladno člancima 43., 44. i 45., Zakona o vatrogastvu; člancima 24e., 24i. te 24ž., Zakona o unutarnjim poslovima; članku 15., Zakona o zaštiti od elementarnih nepogoda) organizirati i financirati funkcioniranje dijelova sustava zaštite i spašavanja (vatrogastva i civilne zaštite) na svome području i u okviru djelokruga i nadležnosti.

Obzirom da je Zakon o zaštiti i spašavanju krovni zakon, kojim se cjelovito uređuje i materija koja je do sada bila djelomično uređena prije spomenutim zakonima, člancima 28. i 29. ovog Nacrta konačnog prijedloga Zakona uređuje se i područje nadležnosti jedinica lokalne i područne samouprave vezano uz prevenciju i reagiranje u nesrećama.

Međutim, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave do sada su izdvajale za zaštitu i spašavanje sukladno svojim mogućnostima, ali i sukladno prosudbama pojedinih jedinica o prijetnjama i rizicima od mogućeg nastanka katastrofe. Odredbama ovog Zakona sve jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dovode se u jednakopravni položaj, a sukladno odredbama članka 28. i 29. obveza izdvajanja financijskih sredstava nije određena u iznosima ili postocima, obzirom da niti prijetnje i rizici od nastanka katastrofa nisu jednaki na područjima pojedinih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Zbog toga je uređeno da općine, gradovi, županije i Grad Zagreb utvrđuju izvore i način financiranja zaštite i spašavanja na svom području sukladno prosudbama o prijetećim opasnostima.

Do sada su, sukladno postojećim zakonskim obvezama, općine, gradovi, županije i Grad Zagreb izdvojile za civilnu zaštitu (neke više, neke manje financijskih sredstava) za 2002. ukupno oko 1.900.000,00 kuna, a približan iznos izdvojen je i za 2003. godinu, dok su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u prvih 9 mjeseci ove godine ukupno izdvojile oko 1.200.000,00 kuna. Potrebno je istaknuti da dosadašnja izdvajanja nisu bila uvjetovana gospodarskom i financijskom snagom pojedinih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, već su bila temeljena na prosudbi o mogućnostima da se na području nadležnosti jedinice dogode događaji koji mogu izazvati ugrožavanja i pogibelji stanovništva i velike materijalne štete, te na svijesti da su izabrani predstavnici lokalnih i regionalnih tijela odgovorni prema svojim biračima. Ipak, obzirom da nije postojala mogućnost sankcioniranja za nepoštivanje zakonskih odredbi, u većini jedinica lokalne i područne samouprave nisu osigurana niti najnužnija zaštitna sredstva.

Ovim Zakonom osigurat će se da se povećaju izdvajanja za one jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje do sada nisu izdvajale za zaštitu i spašavanje, a iz tih sredstava prioritetno će se nabaviti oprema i sredstva koji su neophodni za operativno djelovanje postrojbi koje su te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osnovale, kako bi te postrojbe mogle funkcionirati i djelovati na zaštiti i spašavanju građana i materijalnih dobara, čime će se povećati sposobnosti za reagiranje snaga samih jedinica lokalne i područne samouprave (koje i mogu prve reagirati, obzirom da se već nalaze na mjestu događaja). Time se provodi i ustavna odredba iz članka 134., stavak 4., da se prilikom određivanja djelokruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mora voditi računa o širini i prirodi poslova i o zahtjevima učinkovitosti i ekonomičnosti.

Iznos potreban za primjenu ovog Zakona, ovisit će o tome koliko su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave do sada izdvajale za zaštitu i spašavanje. Međutim, obzirom da zbog financijskih mogućnosti i gospodarske snage pojedinih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave provedbu Zakona nije moguće osigurati u cijelosti u najkraćem vremenskom razdoblju, opremanje i osposobljavanje postrojbi zaštitnom opremom provodilo bi se postupno, na način da se izradi dinamički plan opremanja i osposobljavanja: prve aktivnosti započele bi se u fiskalno jačim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, uz nešto pojačani tempo izdvajanja financijskih sredstava nego što je to bio do sad:

NAMJENA:	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	UKUPNO:
Osobna zaštitna oprema	600.000	700.000	700.000	800.000	800.000	3.600.000
Zajednička oprema sustava za zaštitu i spašavanje	1.600.000	1.600.000	1.700.000	1.800.000	1.900.000	8.600.000
Obuke i osposobljavanja postrojbi	800.000	1.000.000	1.000.000	1.100.000	1.100.000	5.000.000
Ukupno:	3.000.000	3.300.000	3.400.000	3.700.000	3.800.000	17.200.000

Za zaključiti je da prilikom razmatranja visine navedenih sredstava potrebnih za provedbu Zakona, i na državnoj i na razini lokalne i područne (regionalne) samouprave, treba imati na umu i činjenicu da osnivanje i uspješno funkcioniranje Uprave (kao tijela za koordinaciju pripremanja i djelovanja operativnih snaga zaštite i spašavanja u katastrofama) na duži rok znači racionalizaciju i smanjenje troškova svih sudionika zaštite i spašavanja. Postizanjem optimalne razine osposobljenosti za reagiranje u katastrofama sačuvat će se mnogi ljudski životi, materijalna dobra i čovjekov okoliš.

IV. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Pravni temelj za donošenje Zakona po hitnom postupku dat je u članku 159., stavak 1., Poslovnika Hrvatskog sabora. Obzirom da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija ("Narodne novine", broj: 30/04.) osnovana Državna uprava za zaštitu i spašavanje, cjelovito pravno uređenje sustava zaštite i spašavanja građana od katastrofa i velikih nesreća predstavlja osobito opravdani državni razlog. Člankom 25., stavak 1. prethodno citiranog Zakona, utvrđeno je da Državna uprava za zaštitu i spašavanje počinje s radom 01. siječnja 2005. godine. Slijedom rečenog, do 01. siječnja 2005. godine potrebno je donijeti i Zakon o zaštiti i spašavanju, kojim bi se zaokružio zakonski okvir za djelovanje sustava zaštite i spašavanja.

Također, međunarodna je obveza Republike Hrvatske uspostaviti jedinstveni pozivni telefonski broj za sve hitne situacije: 112. Uspostava 'sustava 112' složeni je posao, te je za ustrojavanje odgovarajuće službe potrebno puno vremena. Zbog toga je neophodno bez odgode započeti s ustrojem jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra.

**V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU S
OBRAZLOŽENJEM**

ZAKON O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se sustav zaštite i spašavanja građana, materijalnih i drugih dobara u katastrofama i većim nesrećama; način upravljanja, rukovođenja i koordiniranja u aktivnostima zaštite i spašavanja u katastrofama i većim nesrećama; prava, obveze, osposobljavanje i usavršavanje sudionika zaštite i spašavanja; zadaće i ustroj tijela za rukovođenje i koordiniranje u aktivnostima zaštite i spašavanja u katastrofama i većim nesrećama, način uzbunjivanja i obavješćivanja, provođenje mobilizacije za potrebe zaštite i spašavanja te nadzor nad provedbom ovoga Zakona.

Ovim Zakonom propisuju se ograničenja vlasničkih i drugih stvarnih prava na nekretninama i pokretninama radi zaštite života i zdravlja ljudi.

Članak 2.

Zaštita i spašavanje od interesa je za Republiku Hrvatsku te uživa njenu osobitu skrb.

Zaštita i spašavanje ostvaruje se djelovanjem operativnih snaga zaštite i spašavanja u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te na razini Republike Hrvatske.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, u okviru svojih prava i obveza utvrđenih Ustavom i zakonom, uređuju i planiraju, organiziraju, financiraju i provode zaštitu i spašavanje.

Vlada Republike Hrvatske odgovorna je za upravljanje i učinkovito funkcioniranje sustava zaštite i spašavanja u katastrofama.

Članak 3.

Pojedini pojmovi, uporabljeni u ovome Zakonu, imaju slijedeće značenje:

- "**akcident**" je nesreća koja je vezana uz tehničko-tehnološki proces ili promet te svojim posljedicama prelazi okvire tehničko-tehnološkog postrojenja u kojem je nesreća nastala;
- "**hitna situacija**" je svaka situacija u kojoj fizička ili pravna osoba ima neodgodivu potrebu za žurnom pomoći hitnih službi (vatrogasaca, policije, hitne pomoći, medicinskog centra za krizna stanja i slično);
- "**incident**" je nesreća koja obuhvaća područje vezano uz tehničko tehnološki proces, a svojim posljedicama ostaje unutar okvira tehničko-tehnološkog postrojenja u kojem je nesreća nastala;
- "**katastrofa**" je svaki prirodni ili tehničko-tehnološki događaj koji, na području Republike Hrvatske, opsegom ili intenzitetom ili neočekivanošću ugrozi zdravlje ili ljudske živote ili imovinu veće vrijednosti ili okoliš, a čiji nastanak nije moguće spriječiti ili posljedice otkloniti redovitim djelovanjem nadležnih tijela državne uprave i postojećih operativnih snaga zaštite i spašavanja s područja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na kojem je događaj nastao, neovisno o tome je li proglašena elementarna nepogoda. Katastrofom, u smislu ovoga Zakona, smatraju se i posljedice nastale ratnim razaranjem i terorizmom;
- "**koordiniranje**" je osiguravanje vremenske i prostorne usklađenosti djelovanja svih sudionika u aktivnostima zaštite i spašavanja od katastrofa i većih nesreća po etapama provođenja zadaća, kao i njihovo pravodobno informiranje;

- **"mobilizacija"** je objedinjenje postupaka i aktivnosti kojima se operativne snage zaštite i spašavanja prevode u stanje pripravnosti za organizirano uključivanje u provođenje mjera i aktivnosti sustava zaštite i spašavanja;
- **"nesreća"** je događaj koji je prouzročen iznenadnim djelovanjem prirodnih sila, tehničko-tehnoloških ili drugih faktora te ugrožava zdravlje ili život ljudi i/ili životinja, odnosno uzrokuje štetu na materijalnim i/ili drugim dobrima i/ili okolišu;
- **"otklanjanje posljedica"** su sve aktivnosti koje se poduzimaju tijekom katastrofe i/ili otklanjanja štetnih posljedica prouzročenih katastrofom radi žurne normalizacije života na području na kojem je događaj nastao;
- **"prevencija"** su sve mjere i aktivnosti kojima se smanjuje ili sprječava mogućnost nastanka prijetnje, odnosno smanjuju posljedice katastrofe;
- **"prijetnja"** je stanje koje bi moglo izazvati nesreću i/ili katastrofu;
- **"pripravnost"** je pravovremeno poduzimanje svih aktivnosti kojima se povećava i unaprijeđuje učinkovitost postojećih operativnih i ostalih zakonom utvrđenih snaga i sredstava za reagiranje u katastrofi;
- **"pružanje pomoći drugim državama"** je upućivanje materijalnih sredstava te upućivanje pripadnika operativnih snaga i potrebne tehničke opreme u druge države pogođene katastrofom;
- **"reagiranje u katastrofi"** su sve aktivnosti koje sudionici zaštite i spašavanja provode neposredno prije nastanka i u tijeku katastrofe;
- **"rukovođenje"** je usmjeravanje pojedinaca, dijelova sustava i sustava zaštite i spašavanja u cjelini prema ostvarivanju postavljenih ciljeva (izvršna funkcija upravljanja);
- **"sustav zaštite i spašavanja"** je oblik pripremanja i sudjelovanja sudionika zaštite i spašavanja u reagiranju na katastrofe i veće nesreće, te ustrojavanja, pripremanja i sudjelovanja operativnih snaga zaštite i spašavanja u prevenciji, pripravnosti, reagiranju na katastrofe i otklanjanju mogućih uzroka i posljedica katastrofa;
- **"upravljanje"** je određivanje temeljnog cilja sustava zaštite i spašavanja, plansko povezivanje dijelova sustava i njihovih zadaća u jedinstvenu cjelinu radi izvršenja globalne zadaće i postavljanje strategije za postizanje tog cilja i izvršenje zadaće;
- **"veća nesreća"** je događaj iz alineje 7. ovoga članka koji svojim mogućim razvojem može poprimiti značajke katastrofe jer, zbog intenziteta i razvoja tijela i službe koje se na području njezina nastanka bave zaštitom i spašavanjem kao redovitom djelatnošću ne mogu spriječiti širenje ili pravovremeno otkloniti posljedice;
- **"zapovijedanje"** je oblik rukovođenja postavljen na principima jednonadređenosti i subordinacije u dodjeljivanju zadaća te pri izvršavanju mjera i aktivnosti sustava zaštite i spašavanja.

Članak 4.

Katastrofu proglašava Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ravnatelja Državne uprave za zaštitu i spašavanje (u daljnjem tekstu: Uprava).

Kada je proglašena katastrofa, rukovođenje operativnim snagama i koordiniranje drugih sudionika zaštite i spašavanja preuzima Uprava.

Članak 5.

Sudionici zaštite i spašavanja su:

- fizičke i pravne osobe,
- poglavarstva i predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- tijela državne uprave.

Izvršni dio sustava zaštite i spašavanja su operativne snage iz članka 7. ovog Zakona.

Operativne snage zaštite i spašavanja dužne su u obavljanju redovitih djelatnosti planirati mjere i poduzimati aktivnosti radi otklanjanja ili umanjavanja mogućnosti nastanka katastrofe te prilagođavati obavljanje redovite djelatnosti postojećim okolnostima u slučaju nastanka katastrofe.

II. TEMELJNE ZADAĆE SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Članak 6.

Temeljne zadaće sustava zaštite i spašavanja su prosudba mogućih ugrožavanja i posljedica, planiranje i pripravnost za reagiranje, reagiranje u zaštiti i spašavanju u slučaju katastrofa te poduzimanje potrebnih aktivnosti i mjera za otklanjanje posljedica radi žurne normalizacije života na području na kojem je događaj nastao, a ostvaruju se:

- praćenjem i prosudbom aktivnosti od nastanka i razvoja katastrofe,
- prevencijom, organiziranjem i pripremanjem aktivnosti i mjera kojima je svrha povećati i unaprijediti pripravnost postojećih operativnih i institucionalnih snaga za reagiranje u katastrofama,
- trajnim organiziranjem, pripremanjem, osposobljavanjem, uvježbavanjem i usavršavanjem sudionika zaštite i spašavanja,
- uzbunjivanjem građana i priopćavanjem uputa o ponašanju glede moguće prijetnje,
- obavješćivanjem sudionika zaštite i spašavanja o prijetnjama te mogućnostima, načinima, mjerama i aktivnostima zaštite i spašavanja,
- aktiviranjem operativnih snaga,
- ostvarivanjem zadaća zaštite i spašavanja u suradnji s nadležnim tijelima drugih država i međunarodnih organizacija, na temelju sklopljenih međunarodnih ugovora.

III. OPERATIVNE SNAGE

Članak 7.

Operativne snage sastoje se od:

- službi i postrojbi pravnih osoba i tijela državne uprave koje se zaštitom i spašavanjem bave u svojoj redovitoj djelatnosti,
- vatrogasnih zapovjedništava i postrojbi,
- službi i postrojbi Uprave,
- zapovjedništava zaštite i spašavanja,
- službi, zapovjedništava i postrojbi civilne zaštite.

Članak 8.

U aktivnostima zaštite i spašavanja, usklađeno s dijelovima operativnih snaga, sudjeluju i Oružane snage Republike Hrvatske i policija.

Sudjelovanje Oružanih snaga Republike Hrvatske i policije u aktivnostima zaštite i spašavanja usklađuju Ministarstvo obrane, Ministarstvo unutarnjih poslova i Uprava.

Članak 9.

Operativnim snagama na razini lokalne i područne (regionalne) samouprave rukovode i zapovijedaju zapovjedništva zaštite i spašavanja tih jedinica, a na razini Republike Hrvatske rukovodi i koordinira Uprava.

Članove zapovjedništva zaštite i spašavanja jedinica lokalne samouprave imenuje općinski načelnik, gradonačelnik, predsjednik predstavničkog tijela u jedinicama lokalne samouprave u kojima se na temelju posebnog zakona ne bira općinski načelnik/gradonačelnik, članove zapovjedništva jedinica područne (regionalne) samouprave imenuje župan, a članove zapovjedništva Uprave imenuje Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ravnatelja Uprave.

Dijelovi sustava zaštite i spašavanja, u slučajevima neposredne prijetnje od nastanka katastrofe ili veće nesreće, aktiviraju se na zahtjev općinskog načelnika, gradonačelnika, predsjednika predstavničkog tijela u jedinicama lokalne samouprave u kojima se na temelju posebnog zakona ne bira općinski načelnik/gradonačelnik, na zahtjev župana, ili na temelju Odluke ravnatelja Uprave.

Članak 10.

Postrojbama za obavješćivanje i uzbunjivanje, koje su sastavni dio operativnih snaga Uprave, smatraju se pričuvne motrilačke postaje i postrojbe za uzbunjivanje.

Obavljanje dužnosti u postrojbama iz stavka 1. ovoga članka smatra se obavljanjem dužnosti u civilnoj zaštiti.

Članak 11.

Ravnatelj Uprave donosi propise o mobilizaciji i načinu angažiranja i djelovanja operativnih snaga te o njihovom rukovođenju, zapovijedanju i koordiniranju u katastrofama i većim nesrećama.

Mobilizirani pripadnik operativnih snaga ima obvezu odazvati se na mobilizacijski poziv, ili u slučaju neodazivanja opravdati svoje neodazivanje najkasnije u roku tri dana od dana primitka mobilizacijskog poziva.

Mobilizirani pripadnik operativnih snaga ima obvezu sudjelovati u aktivnostima zaštite i spašavanja do trenutka dok ne dobije zapovijed o demobilizaciji.

Članak 12.

Ustroj i način obavljanja redovite djelatnosti operativnih snaga u incidentima i akcidentima uređuje se posebnim propisima.

Način obavljanja redovite djelatnosti Hrvatske gorske službe spašavanja uredit će se posebnim propisom.

IV. PRAVA I OBVEZE SUDIONIKA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

1. Prava i obveze građana

Članak 13.

Svaki građanin Republike Hrvatske dužan je skrbiti za svoju osobnu sigurnost i zaštitu i provoditi mjere osobne i uzajamne zaštite od prijetnji i posljedica katastrofa.

Pod mjerama osobne i uzajamne zaštite podrazumijevaju se osobito samopomoć i prva pomoć, premještanje osoba, zbrinjavanje djece, bolesnih i nemoćnih osoba, kao i druge mjere zaštite i spašavanja koje ne trpe odgodu.

Provedba mjera osobne i uzajamne zaštite temelji se na načelu solidarnosti i uzajamne pomoći građana.

Članak 14.

Svaka osoba dužna je provoditi propisane mjere zaštite i spašavanja i sudjelovati u zaštiti i spašavanju, pod uvjetima propisanim zakonom.

Članak 15.

Svaki građanin Republike Hrvatske ima pravo i obvezu osposobljavati se za zaštitu i spašavanje pod uvjetima propisanim zakonom i podzakonskim propisima.

Članak 16.

Svaki građanin Republike Hrvatske ima pravo na cjelovitu i pravovremenu informaciju o svim prijetnjama od nastanka katastrofa te mogućnostima, načinima, mjerama i aktivnostima zaštite i spašavanja.

Članak 17.

Građanin koji uoči prijetnju od nastanka nesreće, veće nesreće ili katastrofe ili njezin nastanak, dužan je o tome bez odgode izvijestiti Centar 112 ili drugo nadležno tijelo, služeći se najpogodnijim načinom i najbržim sredstvom prijena informacije.

2. Prava i obveze pravnih osoba

Članak 18.

Pravne osobe dužne su organizirati zaštitu i spašavanje od prijetnji i posljedica nesreća, većih nesreća i katastrofa i provoditi pripreme, poduzimati mjere pripravnosti i aktivnosti u katastrofama i otklanjanju posljedica te izvršavati druge obveze propisane ovim Zakonom, drugim propisima i svojim općim aktima.

Članak 19.

Pravne osobe dužne su zaposlenike upoznati s planiranim mjerama pripravnosti i aktivnosti u katastrofama i otklanjanju posljedica.

Pravne osobe iz članka 22. stavak 1., ovog Zakona imaju obvezu opremiti i osposobiti za djelovanje operativnim planom utvrđeni broj zaposlenika i omogućiti njihovo sudjelovanje u operativnim snagama, na poziv nadležnog tijela, pod uvjetima propisanim zakonom.

Članak 20.

Vlasnici i korisnici stambenih, poslovnih, javnih i drugih objekata dužni su poduzeti propisane mjere zaštite i spašavanja koje mogu spriječiti nastalu prijetnju koja ugrožava sigurnost, zdravlje i živote ljudi i osigurati uvjete za provedbu osobne i uzajamne zaštite osoba i zajedničke imovine u tim objektima.

Vlasnici i korisnici objekata iz stavka 1. ovoga članka dužni su na tim objektima, na zahtjev Uprave, dopustiti postavljanje instalacija i uređaja za uzbunjivanje građana.

Članak 21.

Vlasnici i korisnici objekata u kojima se okuplja veći broj ljudi, kao što su škole, prometni terminali, sportske dvorane i stadioni, veliki trgovački centri, veliki proizvodni kompleksi i slično, dužni su uspostaviti i održavati odgovarajući sustav uzbunjivanja građana te ga povezati s jedinstvenim Državnim centrom 112.

Članak 22.

Pravne osobe koje djelatnošću mogu ugroziti život ili zdravlje ljudi ili okoliš, a osobito pravne osobe u području prometa, opskrbe energijom, vodom, te pravne osobe iz članka 25. ovoga Zakona, dužne su uspostaviti i održavati sustav uzbunjivanja građana u svojoj okolini.

Pravne osobe iz stavka 1. ovog članka imaju obvezu izrade operativnih planova zaštite i spašavanja, sukladno metodologiji koju propisuje ravnatelj Uprave.

Pravne osobe koje imaju operativne planove izrađene u skladu s Državnim planom za zaštitu voda i Planom intervencija u zaštiti okoliša dužne su, u roku od godinu dana, navedene operativne planove dopuniti s postupcima zaštite i spašavanja u skladu s ovim Zakonom.

Članak 23.

Pravne osobe koje imaju stručne timove i postrojbe za zaštitu i spašavanje dužne su ih, u slučaju katastrofe ili veće nesreće, staviti na raspolaganje Upravi.

Za sudjelovanje u aktivnostima zaštite i spašavanja iz stavka 1. ovog članka, pravna osoba ima pravo na naknadu stvarnih troškova.

Članak 24.

Vatrogasna, meteorološka, hidrološka i seizmološka služba, služba za traganje i spašavanje na moru, udruge građana i druge pravne osobe registrirane za obavljanje poslova u području hidrosustava, elektroenergetskih sustava, zaštite okoliša, graditeljstva, vodoprivrede, poljodjelstva, šumarstva, industrije, pomorstva, prometa, tehničke kulture, održavanja putova i komunalnih djelatnosti, zdravstva i veterinarske djelatnosti te stručne službe koje u okviru svoje djelatnosti utvrde prijetnju za nastanak katastrofe, dužne su podatke o takvoj prijetnji, kojima raspolažu, bez naknade, odmah dostaviti Upravi ili drugom nadležnom tijelu.

Članak 25.

Pravne osobe koje proizvode, prevoze, prerađuju, skladište ili u tehnološkom procesu manipuliraju opasnim tvarima, dužne su obavještavati nadležne službe zaštite i spašavanja o vrstama i količinama opasnih tvari kojima raspolažu, na vlastiti poticaj ili na njihov zahtjev, te davati tim službama podatke i informacije značajne za zaštitu i spašavanje, bez naknade.

Članak 26.

U pripremi i provedbi aktivnosti i mjera u zaštiti i spašavanju, obvezni su sudjelovati Hrvatska gorska služba spašavanja, Hrvatski crveni križ, Hrvatska vatrogasna zajednica, Hrvatska zajednica tehničke kulture, kinološke, speleološke i druge udruge i pravne osobe, te ustanove koje osniva Vlada Republike Hrvatske s ciljem da sudjeluju u aktivnostima zaštite i spašavanja, kada to zatraži Uprava.

Za sudjelovanje u aktivnostima zaštite i spašavanja iz stavka 1. ovog članka, udruge i druge pravne osobe imaju pravo na naknadu stvarnih troškova.

Članak 27.

Podaci potrebni za izradu procjene ugroženosti, koje su pravne osobe iz članka 24. i članka 25. ovoga Zakona dužne bez naknade dostavljati Upravi, su tajni podaci i štite se sukladno odredbama posebnih propisa, a Uprava ih ne može koristiti za druge svrhe izuzev za potrebe zaštite i spašavanja.

3. Prava i obveze tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Članak 28.

U ostvarivanju prava i obveza u području zaštite i spašavanja, predstavnička tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave:

- najmanje jednom godišnje, ili prilikom donošenja proračuna, razmatraju stanje zaštite i spašavanja i donose smjernice za organizaciju i razvoj sustava zaštite i spašavanja na svom području,
- utvrđuju izvore i način financiranja sustava zaštite i spašavanja na svom području,
- usvajaju procjenu ugroženosti i donose planove zaštite i spašavanja,
- donose opće akte kojima propisuju mjere, aktivnosti i poslove u provođenju zaštite i spašavanja,
- obavljaju i druge poslove zaštite i spašavanja utvrđene zakonom.

Članak 29.

U ostvarivanju prava i obveza u području zaštite i spašavanja, izvršna tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za svoje područje:

- predlažu predstavničkim tijelima iz članka 28. ovoga Zakona nacрте procjene ugroženosti i planova zaštite i spašavanja,
- pripremaju prijedloge općih akata kojima propisuju mjere, aktivnosti i poslove u provođenju zaštite i spašavanja,
- utvrđuju operativne snage i pravne osobe od interesa za zaštitu i spašavanje, uz suglasnost Uprave,
- osiguravaju opremanje, osposobljavanje i usavršavanje operativnih snaga koje su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osnovale na temelju procjene ugroženosti,

- osiguravaju uvjete za premještanje, zbrinjavanje, sklanjanje i druge aktivnosti i mjere u zaštiti i spašavanju ljudi i imovine,
- osiguravaju uvjete za otklanjanje posljedica katastrofa,
- obavljaju i druge poslove zaštite i spašavanja utvrđene zakonom.

Za provedbu obveza propisanih stavkom 1. ovoga članka odgovoran je župan, gradonačelnik, općinski načelnik, odnosno predsjednik predstavničkog tijela u jedinicama lokalne samouprave u kojima se na temelju posebnog zakona ne bira općinski načelnik/gradonačelnik.

Članak 30.

U slučaju neposredne prijetnje od nastanka katastrofe ili veće nesreće na području jedne općine/grada, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno predsjednik predstavničkog tijela u jedinicama lokalne samouprave u kojima se na temelju posebnog zakona ne bira općinski načelnik/gradonačelnik, ima pravo i obvezu mobilizirati sveukupne ljudske i materijalno-tehničke potencijale s područja te jedinice lokalne samouprave, sukladno planu zaštite i spašavanja.

Kada je općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno predsjednik predstavničkog tijela u jedinicama lokalne samouprave u kojima se na temelju posebnog zakona ne bira općinski načelnik/gradonačelnik, angažirao sve kapacitete i mogućnosti s područja jedinice lokalne samouprave, upućuje županu zahtjev za dopunsku pomoć s područja županije.

U slučaju neposredne prijetnje od nastanka katastrofe ili veće nesreće na području jedne županije, župan ima pravo i obvezu mobilizirati sveukupne ljudske i materijalno-tehničke potencijale s područja te jedinice područne (regionalne) samouprave, sukladno planu zaštite i spašavanja.

Svi mobilizirani sukladno stavku 1. ovog članka imaju pravo na naknadu stvarnih troškova iz proračuna jedinice lokalne samouprave, a svi mobilizirani sukladno stavku 3. ovog članka imaju pravo na naknadu stvarnih troškova iz proračuna jedinice područne (regionalne) samouprave.

Kada su angažirani svi kapaciteti i ukupne mogućnosti jedinice područne (regionalne) samouprave, župan upućuje ravnatelju Uprave zahtjev za dopunsku pomoć.

4. Obveze središnjih tijela državne uprave

Članak 31.

Središnja tijela državne uprave u okviru djelokruga i nadležnosti utvrđenih zakonom, osiguravaju učinkovito funkcioniranje sustava zaštite i spašavanja, a osobito:

- za vlastite potrebe planiraju i osiguravaju sredstva, opremu i kadrove s pripadajućom pričuvom za zaštitu i spašavanje,
- izrađuju i dostavljaju Upravi procjenu ugroženosti u dijelu koji se odnosi na područje njihove nadležnosti,
- osposobljavaju djelatnike i poduzimaju mjere i aktivnosti potrebne za uspješno funkcioniranje tijela u situacijama katastrofe ili veće nesreće,
- obavljaju i druge poslove utvrđene zakonom.

Odredbe članka 18. i 19. ovoga Zakona odgovarajuće se primjenjuju i na središnja tijela državne uprave.

Članak 32.

Čelnici središnjih tijela državne uprave odgovorni su za provođenje odredbi ovoga Zakona koje se odnose na obveze tijela državne uprave, a osobito za:

- pravovremenu pripremu i davanje Upravi informacija od značaja za zaštitu i spašavanje,
- pravovremeno i stručno obavljanje poslova koji su u njihovoj nadležnosti, a u izravnoj su vezi sa zaštitom i spašavanjem,
- određivanje pravnih osoba koje u području djelokruga tijela državne uprave sudjeluju u zaštiti i spašavanju,
- pravovremeno i stručno obavljanje drugih poslova zaštite i spašavanja, određenih zakonom i drugim propisima.

Popis pravnih osoba iz stavka 1. alineje 3. ovoga članka čelnici središnjih tijela državne uprave dostavljaju Upravi.

5. Prava i obveze Vlade Republike Hrvatske

Članak 33.

U slučaju katastrofe Vlada Republike Hrvatske ima pravo:

- zapovjediti mobilizaciju svih raspoloživih kapaciteta u Republici Hrvatskoj, koji su neophodni radi zaštite od neposredne prijetnje, te za zaštitu od nastanka katastrofe, odnosno za spašavanje stanovništva i materijalnih dobara te okoliša u katastrofama,
- osnovati Krizni stožer, kao svoje savjetodavno, stručno i operativno tijelo,
- donijeti odluku o traženju međunarodne pomoći.

U slučaju katastrofe Vlada Republike Hrvatske ima obvezu:

- poduzeti sve neophodne mjere i aktivnosti kako bi se izvršila pravovremena i učinkovita zaštita i spašavanje,
- izvijestiti Predsjednika Republike Hrvatske i Hrvatski sabor o vrsti, uzroku i opsegu katastrofe, o poduzetim mjerama i aktivnostima zaštite i spašavanja te o procjenama vezanim uz mogući daljnji razvoj situacije.

V. DRŽAVNA UPRAVA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

Članak 34.

U katastrofama i većim nesrećama Uprava rukovodi operativnim snagama i koordinira djelovanje drugih sudionika u aktivnostima zaštite i spašavanja, provodi njihovo pravodobno informiranje, nadzire provedbu propisanih mjera i aktivnosti u zaštiti i spašavanju i provodi mobilizaciju za potrebe sustava zaštite i spašavanja u mirnodopskim katastrofama i većim nesrećama.

Ukoliko, na temelju prosudbe ravnatelja Uprave, događaj ima obilježja veće nesreće, ravnatelj Uprave može i bez primljenog zahtjeva iz članka 30. stavka 5. ovoga Zakona donijeti odluku o angažiranju službi i postrojbi Uprave, radi sprječavanja nastanka katastrofe.

U slučaju kada događaj od trenutka nastanka ima obilježja katastrofe, ravnatelj Uprave ima obvezu, sukladno potrebama, u aktivnosti zaštite i spašavanja uključiti službe i postrojbe Uprave, odnosno druge snage zaštite i spašavanja, sukladno planu zaštite i spašavanja za područje Republike Hrvatske.

Članak 35.

Uz poslove utvrđene Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave, Uprava obavlja i slijedeće poslove, a osobito:

- obavlja procjenu rizika od nastanka hitnog stanja prema teritoriju, uzroku ili subjektu,
- izdaje obvezne upute za upravljanje rizikom svim sudionicima zaštite i spašavanja,
- prati i analizira stanje u području zaštite i spašavanja te predlaže Vladi Republike Hrvatske mjere za poboljšanje stanja i usmjeravanje razvoja sustava zaštite i spašavanja,
- u jedinstvenom informacijskom sustavu prikuplja, raščlanjuje i usmjerava podatke o prijetnjama i posljedicama katastrofa i većih nesreća,
- vodi jedinstvenu informacijsku bazu podataka o operativnim snagama, sredstvima i poduzetim mjerama u području zaštite i spašavanja,
- predlaže Vladi Republike Hrvatske procjenu ugroženosti i Plan zaštite i spašavanja Republike Hrvatske,
- neposredno provodi mobilizaciju službi i postrojbi Uprave te operativnih snaga zaštite i spašavanja,
- koordinira i izravno zapovijeda operativnim snagama u katastrofama,
- usmjerava i usklađuje djelovanje operativnih snaga u području zaštite i spašavanja,
- obavlja poslove obavješćivanja i uzbunjivanja stanovništva i koordinira jedinstveni sustav uzbunjivanja u Republici Hrvatskoj,
- obavlja inspekcijski nadzor operativnih snaga,
- donosi programe osposobljavanja i usavršavanja, te osposobljava i usavršava sudionike zaštite i spašavanja,
- organizira i provodi vježbe sudionika zaštite i spašavanja, radi provjere njihove osposobljenosti,
- predlaže vrste i količine državnih robnih zaliha potrebnih za zaštitu i spašavanje,
- ispituje opremu i sredstva zaštite i spašavanja, utvrđuje potrebe i pokreće postupak za donošenje hrvatskih normi u tom području,
- surađuje s gospodarstvom i znanstvenim institucijama u razvoju tehnologije i opreme za zaštitu i spašavanje,
- surađuje s nadležnim tijelima drugih država i međunarodnih organizacija u zaštiti i spašavanju,
- obavlja poslove promidžbe i nakladničke djelatnosti iz područja zaštite i spašavanja,
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom.

Ravnatelj Uprave propisat će način i postupak uzbunjivanja stanovništva.

Vlada Republike Hrvatske propisat će jedinstvene znakove za uzbunjivanje.

Članak 36.

Radi posebnih zasluga u razvoju sustava zaštite i spašavanja i iskazane osobne požrtvovnosti u provedbi zaštite i spašavanja stanovništva i materijalnih dobara sudionicima zaštite i spašavanja Uprava može dodijeliti priznanja i nagrade.

Ravnatelj uprave propisat će mjerila i postupak dodjele nagrada i priznanja te izgled i sadržaj predložaka priznanja iz stavka 1. ovog članka.

VI. JEDINSTVENI OPERATIVNO-KOMUNIKACIJSKI CENTAR ZA HITNE SLUŽBE

Članak 37.

Jedinstveni operativno-komunikacijski centar (u daljnjem tekstu: Centar 112), zaprima sve pozive vezane uz hitne situacije, nesreće i prijetnje od nastanka katastrofe te putem sredstava veze, na temelju standardnih operativnih postupaka, žurno izvješćuje sve nadležne službe i koordinira djelovanje po pozivu.

Centar 112 djeluje kao jedinstveni komunikacijski centar za sve vrste hitnih situacija.

Službena priopćenja o prijetnjama od katastrofa ili većih nesreća, o opsegu tih prijetnji te aktivnostima i mjerama u zaštiti i spašavanju koje se poduzimaju daje Uprava.

Ravnatelj Uprave, uz suglasnost ministara nadležnih za poslove zdravstva, unutarnjih poslova, obrane, mora, prometa i veza, propisuje standardne operativne postupke iz stavka 1. ovog članka.

Članak 38.

Radi učinkovitog prikupljanja obavijesti o događajima iz članka 37. stavka 1. ovoga Zakona, u javnoj telefonskoj mreži Republike Hrvatske koristi se besplatni pozivni broj 112, kao jedinstveni europski broj za hitne službe.

Obavijest o telefonskom broju 112 i znaci za uzbunjivanje moraju biti istaknuti na vidljivom mjestu na svim javnim ustanovama i stambenim zgradama.

Mediji koji posreduju u javnom informiranju, te subjekti iz članka 24. ovog Zakona dužni su u slučaju potrebe besplatno ustupiti korištenje vlastite telekomunikacijske mreže i sustava veza za prijenos signala i obavijesti u slučaju opasnosti.

Članak 39.

Davatelji telekomunikacijskih usluga dužni su omogućiti korisnicima javne telefonske mreže u Republici Hrvatskoj besplatno pozivanje telefonskih brojeva za hitne službe, kao i jedinstvenog europskog broja za hitne službe s bilo kojeg telefonskog uređaja.

Davatelji telekomunikacijskih usluga dužni su Centru 112 dostaviti podatak o telefonskom broju s kojeg je upućen poziv i o lokaciji s koje je poziv upućen.

VII. PLANIRANJE

Članak 40.

Planovi zaštite i spašavanja donose se radi utvrđivanja organizacije aktiviranja i djelovanja sustava zaštite i spašavanja, zadaća i nadležnosti, ljudskih snaga i potrebnih materijalno-tehničkih sredstava te mjera i postupaka za provedbu zaštite i spašavanja u katastrofi.

Planovi zaštite i spašavanja donose se na temelju procjene ugroženosti od pojedinih vrsta prijetnji i rizika koji mogu izazvati nastanak katastrofe.

Metodologiju za izradu procjene ugroženosti i planova zaštite i spašavanja donosi ravnatelj Uprave, uz prethodno pribavljeno mišljenje tijela nadležnih za poslove zdravstva, unutarnjih poslova, obrane, mora, prometa i veza.

Plan zaštite i spašavanja Republike Hrvatske dio je Plana obrane Republike Hrvatske.

Članak 41.

Planom zaštite i spašavanja osobito se utvrđuju:

- vrste rizika i prijetnji,
- postupci i mjere za sprječavanje ili ublažavanje katastrofe,
- operativne snage za provedbu zaštite i spašavanja,
- ljudski resursi i materijalno-tehnička sredstva koje je moguće angažirati za dopunu redovnih snaga zaštite i spašavanja,
- provedba pripravnosti i način aktiviranja operativnih snaga,
- odgovornost i ovlaštenja za postupanje te način rukovođenja, koordiniranja i zapovijedanja u zaštiti i spašavanju,
- djelovanje operativnih snaga i drugih sudionika zaštite i spašavanja,
- način održavanja reda i sigurnosti pri intervencijama u zaštiti i spašavanju,
- način otklanjanja posljedica,
- način osiguravanja financijskih sredstava za provedbu plana,
- druge mjere i aktivnosti potrebne za provedbu zaštite i spašavanja.

Postojeći planovi zaštite i spašavanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih pravnih osoba te postojeći državni planovi zaštite od pojedinih vrsta ugrožavanja (požara, poplava, ekoloških nesreća i sl.) sastavni su dio planova zaštite i spašavanja.

Članak 42.

Operativne planove zaštite i spašavanja pravnih osoba koje imaju obvezu njihove izrade, sukladno članku 22., stavku 2. ovog Zakona, donosi tijelo utvrđeno općim aktom pravne osobe.

Metodologiju za izradu operativnih planova iz stavka 1. ovog članka donosi ravnatelj Uprave.

Članak 43.

Pravne osobe dužne su, na zahtjev Uprave, dostaviti podatke potrebne za izradu procjene ugroženosti i planova zaštite i spašavanja.

Nadležna tijela državne uprave i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužni su surađivati prilikom izrade i usklađivanja procjene ugroženosti i planova zaštite i spašavanja.

VIII. STANDARDNI OPERATIVNI POSTUPCI

Članak 44.

Radi organizirane i usklađene provedbe zaštite i spašavanja, ravnatelj Uprave propisat će način zajedničkog djelovanja operativnih snaga (standardni operativni postupci) u katastrofama.

Standardni operativni postupci iz stavka 1. ovog članka propisuju se na temelju postojećih planova zaštite i spašavanja tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih pravnih osoba od pojedinih vrsta ugroženosti (požara, poplava, potresa, ekoloških nesreća i sl.) i na temelju Plana zaštite i spašavanja Republike Hrvatske.

IX. OSPOSOBLJAVANJE I USAVRŠAVANJE ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

Članak 45.

Građani se za zaštitu i spašavanje educiraju i osposobljavaju kroz:

- redovni sustav odgoja i obrazovanja,
- sustav i program informativno promotivnog i obrazovnog djelovanja,
- programe osposobljavanja koje provode humanitarne organizacije i udruge građana koje se bave određenim oblicima zaštite i spašavanja,
- pripremu i provedbu odgovarajućih vježbi zaštite i spašavanja.

Članak 46.

Osposobljavanje i usavršavanje operativnih snaga za zaštitu i spašavanje provodi Uprava i druge pravne osobe koje ispunjavaju propisane uvjete.

Ravnatelj Uprave propisat će programe i načine osposobljavanja i usavršavanja, načine i uvjete provjere znanja u području zaštite i spašavanja te uvjete koje trebaju ispunjavati pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka.

X. MEĐUNARODNA SURADNJA U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

Članak 47.

Međunarodnom suradnjom, u smislu ovog Zakona, smatra se osobito:

- priprema i provedba međunarodnih ugovora iz područja zaštite i spašavanja,
- razmjena informacija s nadležnim tijelima drugih država i međunarodnih organizacija o zaštiti i spašavanju,
- izravna komunikacija s nadležnim tijelima drugih država i međunarodnih organizacija u svezi traženja i provedbe prijama i/ili pružanja žurne pomoći,
- koordinacija prelazaka državnih granica tijekom primanja i/ili pružanja međunarodne pomoći,
- usklađivanje djelovanja međunarodnih snaga u zaštiti i spašavanju na području Republike Hrvatske,
- priprema i provedbu međunarodnih konferencija, seminara, tečajeva, radionica i vježbi za zaštitu i spašavanje.

Članak 48.

Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ravnatelja Uprave, donosi odluku o pružanju pomoći u katastrofama.

Iznimno, ako stanje u državi pogođenoj katastrofom ne trpi odgodu pružanja žurne pomoći, ravnatelj Uprave može donijeti odluku o pružanju nepovratne materijalne pomoći do visine vrijednosti koju utvrdi Vlada Republike Hrvatske.

Ravnatelj Uprave dužan je Vladi Republike Hrvatske podnijeti izvješće o pruženoj žurnoj pomoći iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 49.

U akcije zaštite i spašavanja koje se provode u drugim državama mogu se uputiti samo obučeni i prethodno osposobljeni pripadnici operativnih snaga zaštite i spašavanja.

Pripadnici operativnih snaga mogu biti upućeni kao pomoć u druge države isključivo uz dobrovoljni pristanak, koji daju u pisanom obliku.

Pripadnici operativnih snaga koji se upućuju kao pomoć u druge države, obvezno su osigurani od povreda i stradanja za vrijeme obavljanja dužnosti izvan teritorija Republike Hrvatske, na način utvrđen propisima kojima se utvrđuje upućivanje u mirovne misije pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, policije i civilne zaštite.

Osobama iz stavka 2. ovoga članka, za vrijeme angažiranja izvan teritorija Republike Hrvatske, pripada novčana naknada.

Vlada Republike Hrvatske utvrđuje visinu naknade iz stavka 4. ovoga članka.

Članak 50.

Ministar financija, u suglasnosti s ravnateljem Uprave, propisat će način i postupak prelaska granice prilikom primanja i/ili upućivanja žurne pomoći u zaštiti i spašavanju.

Uprava, u suradnji s nadležnim tijelima Republike Hrvatske i drugih država te međunarodnih organizacija, usklađuje prelazak državnih granica, odnosno tranzit preko trećih zemalja, za žurnu pomoć koju Republika Hrvatska prima i/ili upućuje drugim državama.

XI. INSPEKCIJSKI NADZOR

Članak 51.

Inspeksijski nadzor nad primjenom odredbi ovog Zakona i propisa donesenih na temelju njega provode inspektori zaštite i spašavanja Uprave.

Inspektori zaštite i spašavanja provode inspeksijski nadzor zajedno s Inspektoratom obrane, sukladno zakonu.

U provedbi inspeksijskog nadzora inspektor zaštite i spašavanja ima pravo naložiti da se:

- izradi ili ažurira procjena opasnosti, odnosno planovi zaštite i spašavanja,
- osnuju operativne snage za koje se, na temelju procjene ugroženosti i planova za pojedine vrste opasnosti, utvrdi potreba,
- popune operativne snage, sukladno procjeni ugroženosti i planovima za pojedine vrste opasnosti,
- postojeće postrojbe operativnih snaga opreme sukladno posebnim propisima koje donosi ravnatelj Uprave,
- pripadnici operativnih snaga osposobe po propisanom programu,

- u objektima namijenjenim obavljanju zadaća zaštite i spašavanja (skloništima, skladištima i sl.) otklone uočene neispravnosti i nedostaci,
- izvrše i druge obveze u skladu s ovim Zakonom.

Članak 52.

U provedbi inspekcijskog nadzora, inspektor zaštite i spašavanja vodi postupak, donosi rješenja i poduzima mjere u okviru svojih prava i obveza utvrđenih ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega.

Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka može se izjaviti žalba Povjerenstvu za žalbe Uprave u roku od 15 dana.

Članak 53.

U slučajevima potrebe žurne i neodgodive provedbe mjera zaštite i spašavanja kada nije moguće na drugi način zaštititi živote i zdravlje ljudi, odnosno materijalna dobra veće vrijednosti (građevine, kulturnu baštinu i slično), državni službenik Uprave s posebnim ovlastima i odgovornostima, može usmeno naložiti da se:

- mobilizira svaki punoljetni građanin Republike Hrvatske, izuzev žena starijih od 60 godina, muškaraca starijih od 65 godina, trudnica, majki i samohranih roditelja, odnosno skrbnika s jednim djetetom ili više djece mlađe od 10 godina, pripadnika oružanih snaga RH i policije te osoba s radnom obvezom, radi izvršenja žurnih i neodgodivih mjera ili aktivnosti u zaštiti i spašavanju od katastrofa,
- uz pisanu potvrdu privremeno oduzme osobno ili teretno vozilo, radni stroj i sl.,
- privremeno ograniči pravo posjeda nekretnine ili njenog dijela radi prolaza ili smještaja mehanizacije,
- privremeno smjeste stradale ili evakuirane osobe, ili izbjeglice, u dijelu stambenog objekta koji vlasnik ne koristi za vlastite potrebe, a smještaj može trajati najduže do 30 dana,
- privremeno smjeste evakuirana kulturna dobra,
- poduzmu i druge mjere čije bi odgađanje provedbe izazvalo ugrožavanje ljudi i imovine znatne vrijednosti.

Državni službenik Uprave s posebnim ovlastima i odgovornostima dužan je za usmene naloge iz stavka 1., alineje 1. ovoga članka izdati mobilizacijski poziv u pisanom obliku, najkasnije u roku od 48 sati od izdavanja usmenog naloga.

Državni službenik Uprave s posebnim ovlastima i odgovornostima dužan je za usmene naloge iz stavka 1., alineje 2.-4. ovoga članka donijeti rješenje u pisanom obliku, najkasnije u roku od 48 sati od izdavanja usmenog naloga.

Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka može se izjaviti žalba Povjerenstvu za žalbe Uprave u roku od 8 dana.

Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Povjerenstvo za žalbe iz stavka 4. ovog članka imenuje ravnatelj Uprave.

Članak 54.

Mobilizirani građanin iz članka 53., stavka 1., alineje 1. ovoga Zakona, dužan je sudjelovati u zaštiti i spašavanju od trenutka kad mu je državni službenik Uprave s posebnim ovlastima i odgovornostima dao usmeni

nalog do trenutka dobijanja zapovijedi o demobilizaciji, na način i pod uvjetima propisanim ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega.

Za vrijeme sudjelovanja u zaštiti i spašavanju mobilizirani građanin ima pravo na naknadu troškova za prijevoz sredstvima javnog prometa, smještaj i prehranu.

Osobe iz stavka 1. ovoga članka, koje nisu osigurane po drugim osnovama iz propisa o zdravstvenom i mirovinskom osiguranju, ako u vrijeme obavljanja dužnosti u zaštiti i spašavanju budu ozlijeđene, razbole se ili postanu invalidi, a ozljeda, bolest ili invalidnost nastupi kao izravna i isključiva posljedica obavljanja dužnosti u zaštiti i spašavanju, imaju pravo na zdravstveno i mirovinsko osiguranje sukladno posebnim propisima.

Osobe iz stavka 1. ovog članka, koje su osigurane prema propisima o zdravstvenom i mirovinskom osiguranju kao osobe u radnom odnosu ili prema drugoj osnovi, a koje u vrijeme obavljanja dužnosti u zaštiti i spašavanju budu ozlijeđene razbole se ili postanu invalidi, imaju prava iz zdravstvenog i mirovinskog osiguranja kao da su pretrpjele ozljedu na radu, ukoliko je ozljeda, bolest ili invalidnost nastala kao izravna i isključiva posljedica obavljanja dužnosti u zaštiti i spašavanju.

Ravnatelj Uprave propisuje visinu i uvjete za isplatu naknade iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 55.

Vlasniku ili korisniku kojemu je imovina privremeno zauzeta radi provedbe mjera zaštite i spašavanja, ili koji je privremeno ograničen u izvršavanju svoga vlasničkoga prava, pripada pravo na naknadu, a ako je pri tome imovina oštećena ili uništena i pravo na naknadu štete.

Način i postupak utvrđivanja naknade za privremeno zauzetu nekretninu provodi se sukladno propisima o izvlaštenju, po tržišnim cijenama.

Ravnatelj Uprave propisat će način utvrđivanja naknade za privremeno oduzete pokretnine, sukladno tržišnoj vrijednosti.

Članak 56.

Ravnatelj Uprave propisat će izgled i sadržaj službene značke, poveza i iskaznice kojom se utvrđuje identitet inspektora zaštite i spašavanja i drugog državnog službenika Uprave s posebnim ovlastima i odgovornostima te način njena izdavanja.

XII. FINANCIRANJE

Članak 57.

U Državnom proračunu osiguravaju se sredstava za:

- rad Uprave,
- pružanje pomoći drugim državama pogođenim katastrofama,
- naknadu troškova intervencije u zaštiti i spašavanju koje naloži ili kojima izravno upravlja Uprava.

XIII. KAZNENE ODREDBE

Članak 58.

Novčanom kaznom od 10.000 do 40.000 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. ne organizira zaštitu i spašavanje ili ne provodi odgovarajuće pripreme (članak 18.),
2. ne upozna zaposlenike s planiranim aktivnostima i mjerama u zaštiti i spašavanju, ne opremi ili ne osposobi potreban broj zaposlenika za djelovanje, odnosno ne osigura njihovo sudjelovanje u zaštiti i spašavanju (članak 19.),
3. ne poduzme propisane mjere zaštite i spašavanja (članak 20. stavak 1.),
4. postupi suprotno zahtjevu Uprave (članak 20. stavak 2.),
5. ne uspostavi sustav uzbunjivanja građana (članak 21. i članak 22., stavak 1.),
6. ne izrade operativni plan zaštite i spašavanja (članak 22., stavak 2.),
7. ne stavi na raspolaganje Upravi stručne timove ili postrojbe za zaštitu i spašavanje (članak 23., stavak 1.),
8. ne dostavi podatke o prijetnji za nastanak katastrofe ili podatke i informacije značajne za zaštitu i spašavanje (članak 24., 25. i 27.),
9. ne sudjeluje u pripremi i provedbi mjera u zaštiti i spašavanju (članak 26.),
10. ne postupi sukladno usmenom nalogu državnog službenika Uprave s posebnim ovlastima i odgovornostima (članak 53., stavak 1.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 2.000 do 5.000 kuna i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 59.

Novčanom kaznom od 2.000 do 5.000 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave zbog neizvršavanja obveza iz članka 28. i članka 29. stavka 1. ovoga Zakona.

Članak 60.

Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba ako:

- se ne odazove na mobilizacijski poziv i ne opravda svoje neodazivanje, odnosno ako bez dopuštenja napusti izvršavanje zadaća u zaštiti i spašavanju prije nego dobije zapovijed o demobilizaciji (članak 11. stavak 2. i 3.),
- ne provodi mjere zaštite i spašavanja ili ne sudjeluje u zaštiti i spašavanju (članak 14.),
- ako bez opravdanog razloga ne izvijesti upravu ili drugo nadležno tijelo, služeći se najpogodnijim načinom i najbržim sredstvom izvješćivanja, o prijetnji od nastanka nesreće, veće nesreće ili katastrofe ili da je ona već nastala (članak 17.),
- ne poduzme propisane mjere zaštite i spašavanja (članak 20. stavak 1.),
- postupi suprotno zahtjevu Uprave (članak 20. stavak 2.),
- ne postupi sukladno usmenom nalogu inspektora zaštite i spašavanja ili drugog državnog službenika Uprave s posebnim ovlastima i odgovornostima (članak 53., stavak 1.).

XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 61.

Vlada Republike Hrvatske donijet će propise iz članka 35. stavka 3., članka 48. stavka 2. i članka 49. stavka 5. ovoga Zakona u roku šest mjeseci od dana početka primjene ovoga Zakona.

Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ravnatelja Uprave, donijet će Program opremanja i tehničko-tehnološkog razvoja Uprave za srednjorečno razdoblje 2005. do 2009. godine, u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Ravnatelj Uprave, u okviru ovlasti utvrđenih zakonom, donosi pravilnike, naredbe, obvezatne upute, odluke i druge izvršne akte za primjenu ovog Zakona i drugih propisa.

Ravnatelj Uprave donijet će propise na temelju ovlasti iz ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministar financija donijet će propis iz članka 50. stavka 1. ovog Zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 62.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona Uprava preuzima na korištenje nekretnine, dijelove nekretnina, pokretnine, ostalu opremu i sredstva te upisnike koje koristi i vodi Uprava za zaštitu i spašavanje i druge ustrojstvene jedinice Ministarstva unutarnjih poslova u obavljanju poslova vatrogastva i civilne zaštite te služba motrenja i obavješćivanja Ministarstva obrane.

S početkom rada Uprava preuzima državne službenike i namještenike Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva obrane sukladno preuzetim poslovima.

Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo obrane i Uprava dužni su u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona izraditi plan preuzimanja.

Članak 63.

Do donošenja rješenja o rasporedu na radna mjesta, na temelju Pravilnika o unutarnjem redu Uprave, državni službenici i namještenici zadržavaju plaću i ostala prava iz radnog odnosa, prema dosadašnjim propisima.

Na državne službenike i namještenike, koji nakon donošenja Pravilnika o unutarnjem redu uprave ne budu raspoređeni na radna mjesta utvrđena tim Pravilnikom, primjenjuju se odredbe Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

Članak 64.

Do donošenja propisa za provedbu ovoga Zakona na odgovarajući način primjenjivat će se odredbe:

1. Uredbe o ustroju i djelovanju sustava motrenja i obavješćivanja u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine", broj 11/93.),
2. Odluke o metodologiji za izradu planova obrane ("Narodne novine", broj 43/97.),
3. Odluke o pripremi i načinu provođenja mobilizacije tijela državne vlasti i pravnih osoba te službe motrenja i obavješćivanja ("Narodne novine" broj 43/97.).

Članak 65.

Danom početka primjene ovoga Zakona prestaje važiti odredba članka 148. Zakona o obrani («Narodne novine», broj 33/02. i 58/02.) u dijelu koji se odnosi na pitanja službe motrenja i obavješćivanja.

Danom početka primjene ovoga Zakona, prestaju važiti odredbe članka 14., 21., 22. i 23., Zakona o zaštiti od elementarnih nepogoda ("Narodne novine", broj 73/97.), a ostale odredbe primjenjivat će se ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Članak 66.

Subjekti iz članka 21. i članka 22. stavka 1. ovog Zakona, dužni su instalirati sustav uzbunjivanja građana u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona..

Članak 67.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama", a počinje se primjenjivati 1. siječnja 2005. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

Člankom 1. utvrđuje se sadržaj Zakona.

Člankom 2. zaštita i spašavanje utvrđuje se kao sustav od interesa za Republiku Hrvatsku, utvrđuje se način djelovanja operativnih snaga u jedinicama lokalne i područne /regionalne/ samouprave i na razini Vlade Republike Hrvatske; Vlada Republike Hrvatske odgovorna je za učinkovito funkcioniranje sustava zaštite i spašavanja u katastrofama, dakle događajima koji prelaze mogućnosti djelovanja operativnih snaga određene lokalne zajednice.

Člankom 3. definira se značenje pojmova koji se koriste u predloženom Zakonu.

Člankom 4. utvrđuje se tko proglašava katastrofu i tko rukovodi i koordinira postupanje svih sudionika zaštite i spašavanja kada je proglašena katastrofa.

Člankom 5. navode se sudionici zaštite i spašavanja te se naglašava obveza operativnih snaga zaštite i spašavanja da u obavljanju redovitih djelatnosti planiraju mjere i poduzimaju aktivnosti kojima se otklanja ili umanjuje mogućnost nastanka katastrofe.

Člankom 6. propisuju su temeljne zadaće sustava zaštite i spašavanja u slučaju katastrofa.

Člankom 7. definiraju se operativne snage zaštite i spašavanja.

Člankom 8. propisuje se sudjelovanje Oružanih snaga Republike Hrvatske i policije u aktivnostima zaštite i spašavanja.

Člankom 9. definira se nadležnost za rukovođenje i zapovijedanje operativnim snagama, te način imenovanja članova zapovjedništava na svim razinama.

Člankom 10. definira se da su i pričuvne motrilačke postaje i postrojbe za uzbunjivanje dio operativnih snaga Uprave i da se obavljanje dužnosti u njima smatra obavljanjem dužnosti u civilnoj zaštiti.

Člankom 11. utvrđuje se nadležnost ravnatelja Uprave da donese propise o mobilizaciji i načinu angažiranja i djelovanja operativnih snaga, te o obvezama mobiliziranog pripadnika operativnih snaga.

Člankom 12. utvrđuje se da će se obavljanje redovne djelatnosti operativnih snaga u incidentima i akcidentima propisati posebnim propisima.

Člankom 13. – 17. propisuju se prava i obveze svakog građanina Republike Hrvatske za provedbu mjera osobne i uzajamne zaštite od opasnosti i posljedica katastrofa na načelu solidarnosti i uzajamne pomoći, uz navođenje obveza građana glede izvješćivanja Uprave vezano uz uočeni nastanak katastrofe ili prijetnje od nastanka katastrofe, te načinu izvješćivanja.

Člankom 18. – 27. propisuju se prava i obveze pravnih subjekata u organiziranju zaštite i spašavanja od opasnosti i posljedica katastrofa. Uz to, utvrđuju se obveze sudjelovanja humanitarnih i drugih organizacija u pripremi i provedbi mjera i aktivnosti za zaštitu i spašavanje od opasnosti i posljedica u katastrofama. Također, propisuju se obveze vlasnika i korisnika stambenih, poslovnih, javnih i drugih objekata u poduzimanju propisanih mjera zaštite i spašavanja.

Člankom 28.- 30. propisuju se prava i obveze tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u planiranju, organiziranju, financiranju i provođenju mjera i aktivnosti za zaštitu i spašavanje te otklanjanju posljedica katastrofa, kao i odgovornost za provedbu obveza.

Člancima 31. i 32. utvrđuju se obveze i nadležnosti tijela državne vlasti i tijela državne uprave u planiranju, organiziranju, financiranju i provođenju mjera i aktivnosti za zaštitu i spašavanje te otklanjanje katastrofa tijela državne vlasti kao i odgovornost čelnika tijela državne vlasti.

Člankom 33. utvrđuju se prava i obveze Vlade Republike Hrvatske vezano uz situaciju nastanka katastrofe.

Člancima 34. i 35. propisuje se nadležnost Uprave da koordinira djelovanje svih sudionika u aktivnostima zaštite i spašavanja te se utvrđuju poslovi i zadaće Uprave za zaštitu i spašavanje kao i obveza ravnatelja da propiše način i postupak uzbunjivanja stanovništva dok će Vlada Republike Hrvatske propisati jedinstvene znakove za uzbunjivanje stanovništva.

Člankom 36. utvrđuje se mogućnost dodjele posebnih priznanja i nagrada.

Člancima 37. – 39. utvrđuju se poslovi i zadaće jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra za sve hitne službe (Centra 112"), te nadležnost ravnatelja Uprave da posebnim provedbenim propisom propiše standardne operativne postupke. Također, propisuje se korištenje jedinstvenog besplatnog telefonskog broja 112, a utvrđuju se i obveze davatelja telekomunikacijskih usluga da bez naknade omogući uporabu sustava za potrebe Centra 112.

Člankom 40. definira se svrha i podloga izrade planova zaštite i spašavanja ljudi i imovine od opasnosti i posljedica katastrofa te nadležnost ravnatelja Uprave za donošenje podzakonskog propisa o sadržaju i metodologiji izrade procjene ugroženosti i planova zaštite i spašavanja. Također, utvrđuje se nadležnost Vlade Republike Hrvatske za donošenje Procjene ugroženosti i Plana zaštite i spašavanja Republike Hrvatske.

Člancima 41. – 43. propisuje se što se naročito utvrđuje planom zaštite i spašavanja, te se utvrđuje da su postojeći planovi zaštite i spašavanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih pravnih osoba sastavni dio planova zaštite i spašavanja, da su pravne osobe dužne dostaviti Upravi podatke potrebne za izradu procjene ugroženosti i planove zaštite i spašavanja, a nadležna tijela državne uprave i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave da su dužna surađivati prilikom izrade i usklađivanja procjene ugroženosti i planove zaštite i spašavanja.

Člankom 44. s obzirom na raznovrsnost djelatnosti pravnih osoba koje su sastavni dio operativnih snaga zaštite i spašavanja, te koordinativnu ulogu Uprave, propisuje se nadležnost ravnatelja Uprave da propiše način zajedničkog djelovanja operativnih snaga kroz standardne operativne postupke, čiji su temelj postojeći planovi zaštite i spašavanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih pravnih osoba, koji su doneseni radi zaštite od pojedinih vrsta ugroženosti.

Člankom 45. utvrđuje se način osposobljavanja građana radi stjecanja znanja i vještina za osobnu i uzajamnu zaštitu od posljedica katastrofa.

Člankom 46. definira se tko može provoditi osposobljavanje i usavršavanje operativnih snaga za zaštitu i spašavanje te se utvrđuje nadležnost ravnatelja Uprave za donošenje provedbenih propisa kojima će se propisati programi, način osposobljavanja i usavršavanja, način i uvjeti za provjeru znanja te uvjeti koje

moraju ispunjavati druge pravne osobe kojima se može povjeriti osposobljavanje i usavršavanje za zaštitu i spašavanje.

Člankom 47. – 49. utvrđuju se poslovi i zadaće koje obavlja Uprava u području međunarodne suradnje u zaštiti i spašavanju u slučaju katastrofa, propisuje se obaveza i način pružanja žurne tehničke pomoći drugim državama pogođenim katastrofom. Također, utvrđuje se obaveza ravnatelja Uprave u žurnim postupanjima pri pružanju pomoći te podnošenju izvješća o pruženoj žurnoj pomoći te se propisuje način upućivanja sudionika zaštite i spašavanja u izvršavanju zadaća pružanja žurne tehničke pomoći drugim državama pogođenim katastrofom kao i obaveze Uprave za zaštitu i spašavanje.

Člankom 50. utvrđuje se nadležnost ministra financija da, u suglasnosti s ravnateljem Uprave, propiše način i postupak prelaska državne granice prilikom primanja i/ili upućivanja žurne pomoći u zaštiti i spašavanju.

Člancima 51. i 52. propisano je da Uprava obavlja upravni i inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju toga Zakona. Inspekcijski nadzor obavljaju inspektori zaštite i spašavanja Uprave za zaštitu i spašavanje, koji vode postupak, donose rješenja i poduzimaju mjere u okviru propisanih prava i dužnosti zajedno s Inspektoratom obrane.

Člankom 53. propisuju se okolnosti pod kojima ovlaštena osoba Uprave može usmenim nalogom mobilizirati svakog punoljetnog građana Republike Hrvatske, odnosno privremeno ograničiti pravo raspolaganja nad privatnom pokretnom i nepokretnom imovinom.

Člankom 54. propisuju se obveze i prava građana mobiliziranih usmenim nalogom službenika Uprave s posebnim ovlastima, te se utvrđuje nadležnost ravnatelja Uprave da propiše uvjete za isplatu naknade mobiliziranim građanima.

Člankom 55. utvrđuju se prava vlasnika ili korisnika kojemu je nekretnina privremeno zauzeta radi provedbe mjera zaštite i spašavanja, te se utvrđuje nadležnost ravnatelja Uprave da propiše uvjete za utvrđivanje naknade za privremeno oduzete pokretne.

Člankom 56. utvrđuje se nadležnost ravnatelja uprave da propiše izgled i sadržaj značke i iskaznice ovlaštenih osoba Uprave.

Člankom 57. propisuje se za koje se svrhe u zaštiti i spašavanju osiguravaju sredstva iz Državnog proračuna.

Člancima 58. - 60. propisuje se sankcioniranje prekršaja propisanih ovim Zakonom.

Člankom 61. utvrđuju se rokovi za donošenje propisa na temelju ovlasti iz ovog Zakona.

Člankom 62. utvrđuje se da Uprava u cijelosti preuzima nekretnine, dijelove nekretnina, pokretne, ostalu opremu i sredstva te upisnike koje koristi i vodi Uprava za zaštitu i spašavanje i druge ustrojstvene jedinice Ministarstva unutarnjih poslova te služba motrenja i obavješćivanja Ministarstva obrane.

Člankom 63. utvrđuju se prava i obveze preuzetih državnih službenika i namještenika, do donošenja Pravilnika o unutarnjem redu Uprave za zaštitu i spašavanje.

Člancima 64. i 65. uređuje se primjena postojećih, odnosno prestanak važenja postojećih propisa.

Člankom 66. propisuje se rok u kojem su subjekti, koji moraju instalirati sustav uzbunjivanja građana, dužni izvršiti ovu obvezu.

Člankom 67. propisuje se stupanje na snagu ovog Zakona.